

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 6 sierpnia 2014 r.

Poz. 1039

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

z dnia 2 lipca 2014 r.

w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego
w publicznych szkołach artystycznych

SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

- 1) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- 2) przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- 3) posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
- 4) zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- 5) wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
- 6) rozwija pasję muzyczną poprzez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- 7) publicznie prezentuje swoje dokonania;
- 8) podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
- 9) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać *a vista* proste utwory muzyczne;
- 10) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 11) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- 12) realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
- 13) ocenia jakość wykonywanych zadań;
- 14) pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy;
- 15) integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
- 16) buduje relacje oparte na zaufaniu;
- 17) wykazuje się w działaniu aktywną postawą;
- 18) organizuje swoją indywidualną pracę;
- 19) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- 20) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 21) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 22) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- 23) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z tremą.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

AKORDEON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień ucznia, kształtowanie jego wrażliwości estetycznej, wyobraźni oraz poczucia piękna.

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną, niezbędną do nauki gry na akordeonie;
- 2) poznaje podstawową literaturę akordeonową – oryginalną i transkrybowaną.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę na temat ogólnej budowy instrumentu, prawidłowej postawy podczas gry oraz zasad prawidłowego prowadzenia i zmian miecha;
- 2) zapoznaje się z podstawowymi sposobami wydobywania i kształtowania dźwięku na akordeonie.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Wdrażanie ucznia do systematycznego ćwiczenia na instrumencie, kształtowanie umiejętności ćwiczenia efektywnego oraz samodzielnego przygotowania łatwych utworów.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) kształtuje umiejętności koncentracji i panowania nad treścią oraz różnych sposobów zapamiętywania utworów;
- 2) przyswaja podstawowe elementy obycia scenicznego;
- 3) zdobywa umiejętności dokonywania właściwej samooceny występu publicznego;
- 4) rozwija psychiczną gotowość do występów publicznych;
- 5) poszerza liczbę utworów w swoim repertuarze.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 2) jest świadomym odbiorcą kultury jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych;
- 3) czynnie uczestniczy w domowym muzykowaniu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zamięłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę z zakresu zasad muzyki (notacja muzyczna, główne pojęcia i terminy muzyczne) niezbędną do gry na instrumencie;
- 2) zna repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły muzycznej I stopnia;
- 3) czyta zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym;
- 4) samodzielnie odczytuje tekst ze zrozumieniem;
- 5) wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną w pracy nad utworem.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna ogólną budowę instrumentu, potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięku;
- 2) zna podstawowe zasady prawidłowej eksploatacji akordeonu;
- 3) zna i stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej: palcowej, miechowej i miechowo-palcowej;
- 4) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 5) prawidłowo prowadzi i zmienia miech;
- 6) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
- 7) jest wrażliwy na jakość i estetykę dźwięku;
- 8) poprawnie wykonuje utwory muzyczne o łatwym i średnim stopniu trudności, wykorzystując zdobyte umiejętności techniczne i ogólnomuzyczne.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:

- 1) zna cele i sposoby efektywnego ćwiczenia;
- 2) samodzielnie pracuje w domu nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 3) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
- 4) opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym łatwe utwory (wstępne opracowanie aplikatury, zmian miecha, rejestracji).

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zna sposoby uczenia się utworów na pamięć;
- 2) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
- 3) wykonuje wybrane utwory z pamięci;
- 4) bierze udział w audycjach i koncertach szkolnych, przesłuchaniach oraz innych formach prezentacji artystycznej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) poznaje życie kulturalne środowiska, korzystając z wiedzy ogólnomuzycznej i aktualnych informacji multimedialnych;
- 2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego, występując jako solista lub muzykując w różnych zespołach;
- 3) jest aktywnym uczestnikiem muzykowania domowego w różnych formach życia rodzinnego;
- 4) posiada podstawowe przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń posiada umiejętności pracy w zespole, potrafi ponosić odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalne

Uczeń świadomie i umiejętnie posługuje się aparatem głosowym.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę chóralną realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas śpiewu w chórze (siedzącą i stojącą);
- 2) prawidłowo reaguje na gest dyrygenta;
- 3) dba o spójność i wyrównanie brzmienia;
- 4) współpracuje z grupą w zespole chóralnym;
- 5) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny);
- 6) interpretuje ze zrozumieniem tekst słowny i muzyczny;
- 7) czyta nuty głosem *a vista* w stopniu podstawowym;
- 8) opanowuje pamięciowo część utworów poznanych podczas zajęć chóru.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalne

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę niezbędną do rozwijania techniki wokalne;
- 2) posługuje się techniką wokalną w stopniu podstawowym (oddech, fonacja, artykulacja, rezonans, pozycja dźwięku, dykcja) w celu uzyskania prawidłowej intonacji zarówno linearnej, jak i pionowej;
- 3) świadomie operuje dynamiką;
- 4) precyzyjnie realizuje rytmikę utworu.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń:

- 1) potrafi przedstawić sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych;
- 2) posiada podstawowe wiadomości o stylach wykonywanych utworów;
- 3) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń:

- 1) dba o estetykę zachowania się na scenie;
- 2) właściwie interpretuje dzieła muzyczne przygotowywane pod kierunkiem dyrygenta zespołu chóralnego;
- 3) świadomie współtworzy dzieło (ogólny wyraz artystyczny, interpretacja, rytmika, artykulacja, dynamika, agogika).

FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na flecie – odpowiednio do wieku;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- 3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna możliwości techniczne instrumentu i stara się w prawidłowy sposób wykorzystywać metody pracy z fletem.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty;
- 2) interesuje się kulturą;
- 3) zna historię swojego instrumentu oraz literaturę fletową, odpowiednią do etapu nauczania;
- 4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
- 6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami;
- 8) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę fletu, potrafi dbać o instrument;
- 2) potrafi samodzielnie złożyć i rozłożyć instrument;
- 3) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia, niezbędne do dalszego rozwoju;
- 4) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 5) zna i stosuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non-legato;
- 7) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 9) właściwie odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 10) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o prawidłową intonację;
- 11) dysponuje podstawową biegłością palcową;
- 12) zna zasady notacji muzycznej;
- 13) dba o estetykę wykonania i jest wrażliwy na jakość dźwięku;
- 14) zrealizował przewidziane programem nauczania zadania techniczno-wykonawcze.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrykę, dynamikę i agogikę;
- 2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy oraz koryguje popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga utwór lub ćwiczenie;

- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych;
- 6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) jest świadomym odbiorcą sztuki i kultury.

FORTEPIAN DODATKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry na fortepianie oraz nabywa podstawowe umiejętności techniczne i interpretacyjne w grze na instrumencie.

3. Nauka gry *a vista*

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry *a vista* łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
- 2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą oraz świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń:

- 1) zna i określa poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
- 3) prawidłowo rozpoznaje klawisze i oktawy.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zachowuje odpowiednią postawę przy instrumencie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
- 3) realizuje podstawowy zapis notacji muzycznej w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
- 4) prawidłowo realizuje zapis graficzny artykulacji i dynamiki;
- 5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
- 6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
- 7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
- 8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Nauka gry *a vista*

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
- 2) gra *a vista* proste utwory, każdą ręką osobno – w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

- 1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
- 2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) realizuje zalecenia nauczyciela oraz koryguje popełniane błędy podczas samodzielnej pracy;
- 2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 3) wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Podstawowa wiedza o muzyce

Uczeń:

- 1) zna w zakresie podstawowym historię i budowę instrumentu, wymienia jego części;
- 2) poznaje podstawy teoretyczne: muzyki tonalnej, zagadnień metrycznych, notacji muzycznej, budowy formalnej utworów, wiedzy o epoce i kompozytorze wykonywanych utworów.

2. Podstawy gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) nabywa umiejętność właściwego posługiwania się aparatem gry, prezentując prawidłową postawę, ułożenie rąk, odpowiedni sposób wydobycia dźwięku, różną artykulację, użycie pedału;
- 2) rozwija sprawność w zakresie stosowania podstawowych technik gry na fortepianie;
- 3) kształtuje umiejętność prawidłowej realizacji faktury homofonicznej i polifonicznej, gry gam i pasaży oraz transponowania od różnych dźwięków prostych struktur muzycznych.

3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia piękna

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej zgodnej ze stylem, charakterem i budową formalną utworów;
- 2) opanowuje utwory z literatury fortepianowej w jej podstawowych formach oraz stylach muzycznych;
- 3) zdobywa niezbędne umiejętności do poprawnego wykonania programu artystycznego na zakończenie szkoły muzycznej I stopnia.

4. Samodzielne opracowywanie utworu muzycznego

Uczeń:

- 1) zna zasady notacji muzycznej właściwej dla gry na fortepianie;
- 2) samodzielnie realizuje zapis nutowy utworu;
- 3) nabywa umiejętność prawidłowej gry *a vista* łatwych utworów;
- 4) opracowuje proste utwory muzyczne od strony techniczno-wykonawczej i interpretacyjno- muzycznej.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń doskonali poprawność techniczną i umiejętność korygowania własnych błędów podczas samodzielnego ćwiczenia.

6. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń rozwija swą muzykalność poprzez grę zespołową. Prawidłowo stosuje swoją wiedzę i umiejętności muzyczne podczas gry z innym instrumentalistą, na 4 ręce lub 2 fortepiany.

7. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) rozwija zdolności do prezentacji przygotowanych utworów przed publicznością;
- 2) wykazuje umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym i pokonywania tremy;
- 3) zna i stosuje różne sposoby opanowania pamięciowego utworów;
- 4) zdobywa wiedzę i praktykę w zakresie obycia estradowego;
- 5) potrafi krytycznie ocenić wykonywane utwory.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Podstawowa wiedza o muzyce

Uczeń:

- 1) posiada podstawowe wiadomości z historii i budowy instrumentu:
 - a) określa poszczególne części fortepianu,
 - b) zna klawiaturę, nazwy klawiszy i oktav,
 - c) zna najbardziej charakterystyczne cechy brzmienia fortepianu (zanikanie dźwięku po uderzeniu w klawisze, różnice w brzmieniu),
 - d) dostrzega zależność głośności i długości dźwięku od grubości strun;
- 2) zna podstawowe terminy i pojęcia z zakresu systemu temperowanego:
 - a) półton, cały ton,
 - b) interwały,
 - c) gama majorowa oraz minorowa harmoniczna i melodyczna,
 - d) gama chromatyczna,
 - e) trójdźwięki i przewroty,
 - f) tonacje,
 - g) transpozycja,
 - h) znajomość pokrewieństwa gam do 5 znaków,
 - i) tonika, subdominanta i dominanta, kadencja,
 - j) czterodźwięk dominantowy septymowy i nonowy bez prymy;
- 3) zna podstawowe zagadnienia metryczno-rytmiczne:
 - a) wartości nut i pauz, przedłużanie wartości nut przez kropkę, łuk i fermatę,
 - b) metrum, takt, przedtakt,
 - c) synkopa,
 - d) nieregularny podział wartości rytmicznych;
- 4) zna podstawy notacji muzycznej:
 - a) nutę jako graficzny symbol dźwięku,
 - b) akoladę, dwie pięciolinie, klucz wiolinowy i basowy,
 - c) podział na takty, kreskę taktową, podwójną kreskę taktową,
 - d) krzyżyk, bemol, kasownik, znaki przykluczowe, znaki przygodne, podwójny krzyżyk i bemol,
 - e) przenośniki oktavowe, zamiany rąk,
 - f) znak repetycji, volty, da capo al fine,
 - g) ornamentację – podstawowe oznaczenia: przednutka, tryl, mordent, obiegnik, arpeggio,
 - h) aplikaturę,
 - i) oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne, agogiczne i interpretacyjne (w tym oznaczenia włoskie);
- 5) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów, np.: ABA, forma sonatowa, rondo, wariacje, inwencja polifoniczna, etiuda;
- 6) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne epoki, stylu oraz kompozytora wykonywanych utworów np. technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, tempo rubato i oddech w romantycznej kantylenie.

2. Podstawy gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) wydobywa i kształtuje odpowiedni dźwięk w zależności od charakteru, dynamiki i rejestru;
- 2) operuje aparatem gry, zachowując:
 - a) prawidłową postawę (wysokość, odległość siedzenia, ułożenie nóg),
 - b) swobodę i elastyczność aparatu ruchowego,
 - c) naturalne oparcie ręki w klawiaturze,
 - d) elastyczność przegubu rąk,
 - e) właściwe ułożenie dłoni i palców,
 - f) wyrównaną pracę palców,
 - g) aktywność chwytu czubków palców,
 - h) koordynację rąk,
 - i) niezależność pracy rąk i palców;
- 3) stosuje w tempach umiarkowanych podstawowe techniki gry:
 - a) palcową,
 - b) pasażową,
 - c) dwudźwiękową,
 - d) akordową,
 - e) kantylenową;
- 4) gra różnymi sposobami artykulacji: portato, legato i staccato;
- 5) w grze na fortepianie prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną, zachowując:
 - a) proporcje brzmienia melodii głównej i akompaniamentu,
 - b) słyszenie linearne w polifonii dwugłosowej, elementy trzygłosowości;
- 6) właściwie posługuje się prawym pedałem: rytmicznym i synkopowanym;

- 7) prawidłowo gra gamy i pasaże majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne do pięciu znaków przykluczowych; odpowiednie do nich pasaże toniczne z przewrotami, pasaże oparte na czterodźwiękach dominanty septymowej z przewrotami i akordach septymowych zmniejszonych bez przewrotów; kadencje i gamy chromatyczne;
- 8) transponuje od różnych, wskazanych przez nauczyciela, dźwięków proste melodie i inne struktury muzyczne (np. kadencje).

3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia piękna

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory muzyczne, zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, zwracając szczególną uwagę na: jakość dźwięku, metrykę, agogikę, dynamikę, artykulację i frazowanie;
- 2) wykonuje nieskomplikowane utwory literatury fortepianowej z różnych epok muzycznych: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności (XX i XXI wieku), zgodnie z odpowiednim stylem;
- 3) prawidłowo i ze zrozumieniem prezentuje w grze różne formy muzyczne: etiudy, utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatinę, sonatę, koncert), utwory kantylenowe, utwory taneczne, utwory ilustracyjne;
- 4) podczas występu publicznego poprawnie wykonuje z pamięci następujący program: etiudę uwzględniającą technikę palcową obydwu rąk, etiudę zawierającą inny problem techniczny, utwór polifoniczny, jedną część sonatiny lub sonaty klasycznej (do wyboru: allegro sonatowe, rondo lub wariacje), utwór dowolny.

4. Samodzielne opracowywanie utworu muzycznego

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu w kluczach wiolinowym i basowym, poprawnie realizując od strony techniczno-wykonawczej i interpretacyjno-muzycznej: wysokość dźwięków, aplikaturę, rytm, metrum, tempo, artykulację, dynamikę, frazowanie, pedalizację, charakter muzyczny, interpretację;
- 2) gra *a vista* łatwe utwory muzyczne w wolnym tempie:
 - a) posiada orientację przestrzenną na klawiaturze we wszystkich rejestrach,
 - b) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem,
 - c) dokonuje wstępnej analizy utworu,
 - d) spostrzega i realizuje informacje na pięciolinii i poza nią;
- 3) samodzielnie opracowuje proste utwory, dbając o poprawność tekstową.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń:

- 1) podczas samodzielnego ćwiczenia świadomie doskonali poprawność wykonawczą zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami technicznymi oraz interpretacyjnymi;
- 2) koryguje popełniane błędy podczas swojej pracy.

6. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń, grając z innym instrumentalistą na 4 ręce lub 2 fortepiany:

- 1) wykonuje utwory oryginalne lub transkrypcje oraz akompaniamenty;
- 2) realizuje zapis nutowy zawarty w partyturze;
- 3) dąży do zgodności w zespołowej interpretacji utworu (wspólne tempo, artykulacja, dynamika, frazowanie);
- 4) w czasie wykonywania jednej warstwy utworu słyszy pełne jego brzmienie;
- 5) odpowiedzialnie współpracuje z innym wykonawcą.

7. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworów muzycznych;
- 2) posiada umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym podczas publicznego występu;
- 3) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanych przez siebie utworów.

GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji twórczej. Kształtuje swój smak i gust muzyczny. Poznaje pojęcia i terminy muzyczne, historię gitary, jej budowę i zasady konserwacji.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje podstawy gry na instrumencie: prawidłowe funkcjonowanie aparatu gry, elementy techniki gitarowej oraz środki wyrazu artystycznego;

- 2) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 3) poznaje notację muzyczną (w tym oznaczenia notacji gitarowej), kształci umiejętność odczytywania muzycznego sensu utworu oraz grę *a vista* prostych utworów solowych i kameralnych;
- 4) poznaje sposoby efektywnej pracy, kształci nawyki systematycznego i świadomego ćwiczenia oraz samodzielnego opracowywania krótkich i łatwych utworów.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) potrafi publicznie prezentować swoje umiejętności, zna zasady obycia estradowego, kształci umiejętności koncentracji oraz radzenia sobie z treścią;
- 2) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska (solista, kameralista, akompaniator);
- 3) potrafi współpracować z innymi wykonawcami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLWE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania i uzdolnienia muzyczne;
- 2) uczestniczy jako świadomy odbiorca w życiu muzycznym szkoły i w wydarzeniach kulturalnych poza szkołą;
- 3) świadomie korzysta z nagrań muzycznych i ze źródeł informacji;
- 4) zna podstawy budowy gitary klasycznej, zasady użytkowania, strojenia, wymiany strun i konserwacji instrumentu;
- 5) rozróżnia rodzaje gitar;
- 6) zna historię gitary i muzyki gitarowej w zakresie podstawowym;
- 7) poznaje literaturę gitarową z różnych epok.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry (postawa, układ rąk, właściwy sposób wydobywania dźwięku);
- 2) dba o właściwy dobór akcesoriów (krzesło, ustawienie pulpitu, oświetlenie oraz wykorzystanie podnóżka, podgitarnika lub poduszki);
- 3) posługuje się metronomem i tunerem lub kamertonem;
- 4) kształci podstawową technikę gry (koordynacja pracy obu rąk, niezależność palców, tłumienie strun, uderzenie *tirando* i *apoyando*, gra dwudźwięków, trójdzźwięków, czterodźwięków i podstawowych akordów gitarowych, gra naturalnych i sztucznych flażoletów, chwyt *barré*, gra w pozycjach i zmiany pozycji, realizacja *arpeggio*, *legato*, *tremolo*, *rasgueado* i podstawowych ozdobników);
- 5) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- 6) analizuje własną grę;
- 7) dba o jakość dźwięku;
- 8) analizuje własną grę pod kątem realizacji wskazówek nauczyciela, interpretacji i poprawności technicznej;
- 9) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
- 10) realizuje oznaczenia dynamiczne i agogiczne;
- 11) z pomocą nauczyciela interpretuje utwory muzyczne zgodnie ze stylem, charakterem i budową formalną, zwracając uwagę na rytm, agogikę, dynamikę, barwę, artykulację i frazowanie;
- 12) gra *a vista* łatwe utwory solowe i kameralne;
- 13) samodzielnie opracowuje łatwe utwory pod względem techniczno-wykonawczym (aplikatura, frazowanie, dynamika, interpretacja);
- 14) wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych do zrozumienia i wykonywania utworów gitarowych;
- 15) realizuje różne formy muzykowania zespołowego (np. zespoły gitarowe, akompaniament lub zespoły kameralne z udziałem innych instrumentów);
- 16) wykonuje utwory z różnych epok (od renesansu do muzyki współczesnej) i gatunków: miniatury instrumentalne, formy cykliczne w całości lub wybrane części, opracowane samodzielnie utwory dowolne oraz etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych;
- 17) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 18) wykonuje gamę C-dur oraz gamy krzyżkowe do czterech znaków – jednogłosowo, w tercjach i sekstach;
- 19) zna podstawowe akordy durowe i molowe w wyżej wymienionych tonacjach;
- 20) z pomocą nauczyciela planuje swoją pracę domową.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy w publicznych występach jako solista, kameralista lub akompaniator;
- 2) nawiązuje kreatywną współpracę z innymi wykonawcami;
- 3) jest otwarty i wrażliwy na potrzeby innych osób;
- 4) dokonuje krytycznej oceny swojej prezentacji;

5) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska jako wykonawca.

GRA A VISTA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Sprawne wykonanie zapisu nutowego na instrumencie

Uczeń wykonuje na instrumencie dostosowane do jego możliwości utwory muzyczne bez uprzedniego ćwiczenia.

2. Łączenie wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi

Uczeń wykorzystuje w grze *a vista* podstawowe umiejętności w zakresie gry na instrumencie oraz wiedzę ogólnomuzyczną.

3. Samodzielne opracowywanie utworów

Uczeń samodzielnie przygotowuje i wykonuje dostosowane do jego możliwości utwory muzyczne.

4. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń poznaje w sposób praktyczny literaturę muzyczną spoza bieżącego repertuaru.

5. Przygotowanie do gry zespołowej

Uczeń wykorzystuje umiejętność gry *a vista* w pracy zespołowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLWE

1. Sprawne wykonanie zapisu nutowego na instrumencie

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy nowego tekstu muzycznego w celu poprawnego wykonania na instrumencie;
- 2) wykorzystuje nawyki wzrokowe, słuchowe i ruchowe do sprawnej gry z nut;
- 3) wykonuje *a vista* utwory muzyczne dostosowane do jego możliwości oraz przestrzega zasad poprawności:
 - a) zachowując zgodność z zapisem nutowym,
 - b) realizując wszelkie oznaczenia zamieszczone w tekście,
 - c) zachowując ciągłość wypowiedzi;
- 4) dostrzega i analizuje błędy popełniane podczas wykonywania utworów.

2. Łączenie wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi

Uczeń wykonuje *a vista* utwory muzyczne dostosowane do jego możliwości, wykorzystując w grze:

- 1) podstawową wiedzę o notacji muzycznej;
- 2) wiedzę o tonacjach, interwałach i akordach;
- 3) podstawowe wiadomości o budowie formalnej utworów.

3. Samodzielne opracowywanie utworów

Uczeń samodzielnie przygotowuje i wykonuje nowe, wskazane przez nauczyciela lub wybrane przez siebie utwory:

- 1) realizuje zapis nutowy zgodnie z oznaczeniami metrycznymi, dynamicznymi, agogicznymi, artykulacyjnymi i wyrazowymi;
- 2) rozpoznaje zawarty w utworze sens muzyczny;
- 3) stosuje wskazówki nauczyciela odnoszące się do pracy nad utworem;
- 4) proponuje własną interpretację.

4. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:

- 1) zdobywa informacje o literaturze muzycznej w zakresie wskazanym przez nauczyciela;
- 2) zapoznaje się z literaturą muzyczną w swojej specjalności instrumentalnej;
- 3) poznaje poprzez wykonanie na instrumencie wybrane, dostosowane do jego możliwości utwory;
- 4) wyraża własne opinie dotyczące poznawanych utworów.

5. Przygotowanie do gry zespołowej

Uczeń:

- 1) wykonuje na instrumencie wspólnie z nauczycielem lub innymi uczniami utwory muzyczne, dostosowane do jego możliwości (bez uprzedniego ćwiczenia);
- 2) samodzielnie przygotowuje łatwe utwory muzyczne do wspólnego wykonania na instrumencie z nauczycielem lub innymi uczniami;
- 3) nawiązuje poprawne relacje z kolegami w zespole

4) współdziała w pracy zespołowej w celu osiągnięcia zamierzonego rezultatu.

KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń zdobywa wiedzę z zakresu zasad muzyki i notacji muzycznej. Rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje możliwości techniczne instrumentu i prawidłowy sposób wydobywania dźwięków na klarncie.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności – indywidualnie i w pracy zespołowej.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych. Chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym, bierze udział w audycjach szkolnych i koncertach pozaszkolnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLWE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań i interesuje się kulturą;
- 2) zna podstawową literaturę przeznaczoną na klarncie;
- 3) zna w stopniu podstawowym historię swojego instrumentu;
- 4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem własnych upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
- 6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów;
- 8) wykazuje zainteresowanie grą na instrumencie;
- 9) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia w szkole muzycznej I stopnia w kształtowaniu swojej osobowości.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
- 4) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia, niezbędne do dalszego rozwoju;
- 5) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności: legato i non-legato;
- 8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 10) prawidłowo realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 11) potrafi samodzielnie lub z pomocą nauczyciela nastroić instrument oraz wydobyć właściwą intonację;
- 12) dysponuje biegłością palcową, umożliwiającą mu wykonanie wybranych utworów;
- 13) zna zasady notacji muzycznej;
- 14) dba o estetykę wykonania – jest wrażliwy na jakość techniczną i artystyczną dźwięku.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje zapis nutowy, dostosowany do jego możliwości; uwzględnia oznaczenia metryczno-rytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
- 2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej; wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych;
- 6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) stara się odpowiedzialnie przygotowywać do występów publicznych;

- 2) rozwija umiejętność koncentracji przed występem i podczas gry przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU Z AUDYCJAMI MUZYCZNYMI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności słuchowego rozpoznawania struktur melodycznych, metrycznych i harmonicznym oraz zmian w zakresie elementów i budowy dzieła muzycznego;
- 2) potrafi zaznaczyć w przebiegu muzycznym poznane struktury i rozróżnić zjawiska muzyczne.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń odtwarza głosem zapis nutowy na podstawie znajomości notacji muzycznej oraz wykształconych wyobrażeń słuchowych (kierunek melodii, brzmienie poszczególnych interwałów, relacje czasowe), zwraca uwagę na intonację.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, potrafi wyrażać się poprzez aktywność muzyczną, kształtuje twórczą postawę wobec stawianych zadań.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń posługuje się właściwą terminologią muzyczną, rozumie podstawowe pojęcia i oznaczenia muzyczne, dostrzega, rozróżnia i buduje poznane struktury.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:

- 1) zapoznaje się z różnorodną literaturą muzyczną, opisuje dzieło, posługując się terminologią muzyczną;
- 2) kształtuje umiejętność świadomego odbioru muzyki i jej wartościowania;
- 3) wyraża własne opinie dotyczące słuchanych utworów.

6. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności do realizacji innych przedmiotów muzycznych, dostrzega korelację między zagadnieniami pochodzącymi z różnych przedmiotów.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozpoznaje:
 - a) struktury melodyczne: skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna), interwały proste gamowłasciwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe, minorowe, zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej, dominantę septymową w postaci zasadniczej z rozwiązaniem, progresje, dźwięki obce w melodii; zagadnienia realizowane są w tonacjach do trzech znaków przykluczowych,
 - b) struktury harmoniczne: interwały proste gamowłasciwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe, minorowe, zwiększone i zmniejszone w postaci zasadniczej, triadę harmoniczną w majorze naturalnym i minorze harmonicznym, dominantę septymową w postaci zasadniczej z rozwiązaniem; zagadnienia realizowane są w tonacjach do trzech znaków przykluczowych,
 - c) struktury metryczne: wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne oraz triolę, takty ćwierćnotowe (2/4, 3/4, 4/4) i ósemkowe (3/8, 6/8), synkopę, przedtakt, fermatę,
 - d) elementy dzieła muzycznego, jego budowę formalną i fakturę,
 - e) polskie tańce narodowe,
 - f) brzmienie instrumentów muzycznych, w szczególności nauczanych w danej szkole,
 - g) podstawowe rodzaje głosów wokalnych;
- 2) zapisuje, uzupełnia i koryguje przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne jednogłosowe (dyktanda, ćwiczenia solfeżowe, przykłady z literatury muzycznej oraz z repertuaru uczniowskiego);
- 3) zapamiętuje motywy melodyczne i rytmiczne, fragmenty piosenek i utworów muzycznych.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń realizuje głosem z nut:

- 1) nierytmizowane następstwa dźwięków różnej wysokości;
- 2) proste motywy i melodie oparte o poznane struktury interwałowe i harmoniczne;
- 3) przebiegi rytmiczne;
- 4) melodie z akompaniamentem drugiej osoby.

Zagadnienia realizowane są następującymi sposobami: solmizacją, literowo, stopniami gamy, tataizacją oraz z tekstem.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń:

- 1) tworzy własne wypowiedzi muzyczne (improvizuje głosem i na instrumentach, komponuje miniatury muzyczne);
- 2) odczytuje i realizuje zapisany tekst muzyczny, zgodnie z zawartymi oznaczeniami wykonawczymi i wskazówkami interpretacyjnymi;
- 3) aktywnie słucha muzyki, wykorzystując proste formy ruchu, w tym taktowanie.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń stosuje:

- 1) zasady notacji i kaligrafii muzycznej, dotyczące zapisu pojedynczych dźwięków i współbrzmień w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych, symboli interwałów i akordów, wartości rytmicznych nut i pauz, grup rytmicznych, kropki przy nucie, fermaty, łuków, znaków przykluczowych, znaków chromatycznych pojedynczych, przenośników oktaowych, transpozycji, znaków zakończenia utworu i innych skrótów pisowni muzycznej;
- 2) solmizacyjne i literowe nazwy dźwięków, odpowiadające stopniom gamy w poznanych tonacjach, nazwy okta w zakresie C – c3;
- 3) terminologię związaną z pokrewieństwem gam (równoległość, jednoimiennosc, koło kwintowe) w zakresie poznanych tonacji;
- 4) zasady budowy poznanych struktur melodycznych, harmonicznyc i metrytmicznych.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:

- 1) opisuje prostymi określeniami wysłuchane przykłady muzyczne, stosując podstawowe pojęcia z zakresu:
 - a) elementów dzieła muzycznego (rytmiki, melodyki, harmoniki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki),
 - b) budowy formalnej (w oparciu o budowę okresową i ewolucyjną),
 - c) faktury utworu (monofonia, polifonia, homofonia);
- 2) określa na przykładach muzycznych cechy polskich tańców narodowych i cechy muzyki ludowej;
- 3) wymienia i ogólnie charakteryzuje:
 - a) epoki (barok, klasycyzm, romantyzm, muzykę XX i XXI wieku) oraz twórczość reprezentujących je kompozytorów (w szczególności: J. S. Bacha, W. A. Mozarta, F. Chopina, K. Szymanowskiego),
 - b) zawody związane z muzyką, w tym: wykonawca – instrumentalista i wokalista, kompozytor, dyrygent, lutnik, reżyser dźwięku,
 - c) najważniejsze wydarzenia muzyczne (np. festiwale, konkursy);
- 4) potrafi korzystać ze wskazanych tradycyjnych i multimedialnych zbiorów literatury muzycznej, oprogramowania komputerowego wspomagającego naukę i rozwój kompetencji muzycznych.

6. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń:

- 1) stosuje terminologię muzyczną w wypowiedziach ustnych i pisemnych w zakresie zdobytej wiedzy i umiejętności;
- 2) dostrzega, odczytuje i wykonuje poznane struktury melodyczne, harmoniczne i metrytmiczne;
- 3) charakteryzuje dzieło muzyczne;
- 4) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji innych przedmiotów, zwłaszcza instrumentu głównego.

ORKIESTRA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń rozwija zamiłowanie do gry w orkiestrze, pracy w grupie oraz odczuwa satysfakcję z powierzonych i zrealizowanych zadań artystycznych.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

- 1) kształtuje wiedzę i umiejętności niezbędne do gry w zespole orkiestrowym;
- 2) wykorzystuje doświadczenia zdobyte w trakcie nauki innych przedmiotów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLWE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
- 2) wykazuje dyscyplinę artystyczną i ogólnowychowawczą;
- 3) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy, wytrwały i koleżeński;
- 4) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
- 5) posiada umiejętność koncentrowania się;
- 6) dba o estetykę sceniczną zespołu, zgodną z obowiązującymi normami.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

- 1) zna notację muzyczną, w szczególności: wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne, orientuje się we współzależności głosów w utworach orkiestrowych;
- 2) czyta nuty ze zrozumieniem w zakresie umożliwiającym wykonanie *a vista* prostych utworów muzycznych, wykonanych w wolnym tempie;
- 3) posiada podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie;
- 4) wykorzystuje w grze podstawowe dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania;
- 5) samodzielnie stroi swój instrument i dba o prawidłową intonację;
- 6) zachowuje prawidłową postawę podczas gry;
- 7) dba o puls, swobodę ruchu oraz odpowiednią koncentrację podczas pracy w zespole;
- 8) kształtuje piękno barwy dźwięku podczas gry;
- 9) samodzielnie przygotowuje swoje miejsce pracy do zajęć, koryguje popełniane błędy, słuchając pozostałych członków zespołu;
- 10) dba o właściwe wyposażenie do pracy w orkiestrze;
- 11) samodzielnie zaznacza w nutach uwagi nauczyciela prowadzącego zajęcia;
- 12) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela (np. dokonuje nagrań audio próby, lekcji lub własnej gry w domu) do lepszego przygotowania prezentacji muzycznej;
- 13) dokonuje krytycznej oceny wykonywanego utworu oraz koryguje popełniane błędy;
- 14) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 15) wykazuje gotowość do występów.

PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę, niezbędną do realizacji zadań muzycznych oraz obsługi instrumentów.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy przy instrumencie oraz technikę gry w celu poprawnej realizacji zadań na instrumencie.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń nabywa i rozwija umiejętność świadomego ćwiczenia oraz korekty własnych błędów.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz występów publicznych

Uczeń aktywnie uczestniczy w kulturze, różnych formach życia muzycznego szkoły i poza szkołą.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLWE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa podstawową wiedzę na temat historii instrumentów perkusyjnych, ich budowy, pochodzenia i roli;
- 2) posiada podstawową wiedzę dotyczącą użytkowania i konserwacji instrumentarium, np.: wymiany membrany oraz jej strojenia, przygotowania instrumentu do bezpiecznego transportu;
- 3) zna nazwy wybranych instrumentów w podstawowych językach nowożytnych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) przyjmuje prawidłową postawę przy poszczególnych instrumentach, uwzględnia specyfikę każdego z nich;
- 2) zna prawidłowe zasady posługiwania się aparatem gry na poszczególnych instrumentach;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumentach, uwzględnia ich specyfikę, barwę i teksturę;
- 4) prawidłowo odczytuje tekst muzyczny oraz wykonuje łatwy utwór *a vista*;
- 5) posługuje się podstawowymi technikami gry na instrumentach perkusyjnych z uwzględnieniem:
 - a) umiejętności gry tremolo naprzemiennego na membranofonach i idiofonach,
 - b) umiejętności gry techniką klasyczną i rudymenarną w grze na werblu,
 - c) podstawowej umiejętności gry techniką 4-palkową (do wyboru) – tradycyjną, H. Lee Stevensa lub G. Burtona – na wibrafonie lub marimbie, w zależności od rozwoju fizycznego ucznia,
 - d) pedalizacji oraz innych technik tłumienia na wibrafonie,
 - e) umiejętności strojenia kotłów;
- 6) uczeń realizuje różne formy muzykowania zespołowego:
 - a) gra z akompaniamentem,
 - b) gra w perkusyjnych zespołach kameralnych – klasycznych, marszowych lub batucadzie,
 - c) gra w mieszanych zespołach kameralnych lub w orkiestrze;
- 7) uczeń zapoznaje się z literaturą perkusyjną w zakresie:
 - a) wybranych etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej i z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów,
 - b) wybranych utworów na instrumenty perkusyjne – solo i z akompaniamentem,
 - c) wybranych utworów kameralnych;
- 8) uczeń realizuje różnorodne formy swobodnej improwizacji na różnych instrumentach lub zestawach instrumentów.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

- 1) zna notację właściwą dla poszczególnych instrumentów;
- 2) samodzielnie odczytuje tekst nutowy;
- 3) dąży do osiągnięcia wyznaczonego celu;
- 4) definiuje problem;
- 5) wykorzystuje nowoczesne technologie w celu skorygowania własnych błędów: metronom, nagrania audio-wideo;
- 6) zna i stosuje różne formy zapamiętywania utworu;
- 7) realizuje zgodnie z zapisem metrykę, agogikę i dynamikę;
- 8) realizuje frazę muzyczną nakreśloną przez nauczyciela.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz występów publicznych

Uczeń:

- 1) stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 2) dba o wygląd osobisty;
- 3) przygotowuje i ustawia instrumenty na estradzie;
- 4) dokonuje krytycznej oceny prezentacji;
- 5) uczestniczy w życiu kulturalnym.

PODSTAWY KSZTAŁCENIA SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń rozwija umiejętność słuchowego rozpoznawania struktur melodycznych, metrycznych, harmonicznym oraz zmian w zakresie elementów i budowy dzieła muzycznego.

2. Kształcenie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń odtwarza głosem zapisany tekst nutowy na podstawie znajomości notacji muzycznej oraz wykształconych wyobrażeń słuchowych (kierunek melodii, brzmienie poszczególnych interwałów, relacje czasowe), zwraca uwagę na intonację.

3. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń posługuje się podstawowymi pojęciami, oznaczeniami muzycznymi oraz poznaną terminologią muzyczną i stosuje ją w praktyce.

4. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną.

5. Świadome słuchanie muzyki

Uczeń słucha utworów muzycznych, zwracając uwagę na wybrane struktury.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozpoznaje:
 - a) struktury melodyczne: skalę majorową (odmiana naturalna), minorową (odmiana naturalna i harmoniczna), interwały proste do kwinty czystej i oktawę czystą, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej,
 - b) struktury harmoniczne: interwały proste do kwinty czystej i oktawę czystą, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej,
 - c) struktury metryczne: wartości rytmiczne nut i pauz od całej nuty do szesnastek, takty ćwierćnotowe;
- 2) uzupełnia, koryguje przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 3) zapamiętuje proste motywy melodyczne i rytmiczne.

2. Kształcenie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń realizuje głosem z nut:

- 1) nierytmizowane następstwa dźwięków różnej wysokości;
 - 2) proste motywy i melodie, oparte o poznane struktury interwałowe i harmoniczne;
 - 3) przebiegi rytmiczne.
- Zagadnienia realizowane są sposobami: solmizacją, literowo, stopniami gamy, taitażacją.

3. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń:

- 1) stosuje:
 - a) zasady notacji i kaligrafii muzycznej dotyczące zapisu pojedynczych dźwięków i współbrzmień w kluczu wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na dwóch liniach dodanych górnych i dolnych, symboli interwałów i trójdźwięków, znaków chromatycznych pojedynczych, znaków przykluczowych, wartości rytmicznych nut i pauz, grup rytmicznych, kropki przy nucie, znaków zakończenia,
 - b) solmizacyjne i literowe nazwy dźwięków, odpowiadające określonym stopniom gamy, w poznanych tonacjach,
 - c) zasady budowy gam, interwałów i trójdźwięków,
 - d) terminologię związaną z pokrewieństwem gam (równoległość)
– zagadnienia realizowane są w tonacjach: C-dur, G-dur, F-dur i a-moll;
- 2) stosuje terminologię muzyczną.

4. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń:

- 1) tworzy własne wypowiedzi muzyczne (improwizuje głosem i na instrumencie, uzupełnia zwyobraźni tekst muzyczny);
- 2) aktywnie słucha muzyki, wykorzystując proste formy ruchu.

5. Świadome słuchanie muzyki

Uczeń rozróżnia zmiany:

- 1) dynamiczne;
- 2) agogiczne;
- 3) artykulacyjne;
- 4) w barwie dźwięku.

RYTMIKA Z KSZTAŁCENIEM SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń realizuje ćwiczenia słuchowe, słuchowo-głosowe, słuchowo-ruchowe.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń tworzy własne wypowiedzi muzyczne, rozwija wyobraźnię i kreatywność.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń rozpoznaje i świadomie nazywa zjawiska muzyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń:

- 1) świadomie i aktywnie słucha muzyki;
- 2) jest uwrażliwiony na zmiany wysokości dźwięków i relacje między nimi;
- 3) rozpoznaje barwę brzmienia instrumentów muzycznych;
- 4) realizuje różnymi sposobami puls i akcent metryczny oraz rytmy złożone z poznanych wartości;
- 5) rozpoznaje słuchowo i wykonuje różnymi sposobami motywy, tematy i frazy melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 6) śpiewa piosenki, ćwiczenia solfeżowe oraz fragmenty utworów z literatury muzycznej;
- 7) śpiewa i rozpoznaje:
 - a) gamy durowe, molową eolską oraz harmoniczną i ich triady,
 - b) trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej,
 - c) interwały w motywach muzycznych (pryma czysta, sekunda mała i wielka, tercja mała i wielka, kwarta czysta, kwinta czysta oraz oktawa czysta),
 - d) rozwija umiejętności czytania nut głosem z zastosowaniem prawidłowej intonacji.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń:

- 1) improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach orffowskich;
- 2) wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki;
- 3) reaguje ruchem na elementy dzieła muzycznego;
- 4) wykonuje lub tworzy akompaniament do piosenek i utworów instrumentalnych;
- 5) wykazuje się kreatywnością w tworzeniu i realizacji własnych pomysłów;
- 6) współpracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań;
- 7) buduje relacje w grupie, oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) realizuje w ćwiczeniach i zabawach ruchowych poznane wartości (cała nuta, półnuta z kropką, półnuta, ćwierćnuta, ćwierćnuta z kropką, ósemka, ósemka z kropką, szesnastki, triola ósemkowa, synkopa) oraz odpowiadające im pauzy, grupy wartości złożonych z ćwierćnut, ósemek i szesnastek;
- 2) stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej w kluczu wiolinowym oraz nazwy literowe i solmizacyjne nut;
- 3) rozróżnia pojedyncze znaki chromatyczne (krzyżyk, bemol, kasownik), notację znaków przykluczowych;
- 4) buduje gamy i triady harmoniczne w tonacjach: C-dur, G-dur, F-dur oraz a-moll eolskiej i harmonicznej;
- 5) rozpoznaje w notacji i buduje gamowłaściwe trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej;
- 6) nazywa interwały, podaje ich rozmiar (pryma czysta, sekunda mała i wielka, tercja mała i wielka, kwarta czysta, kwinta czysta oraz oktawa czysta) i odnajduje je w zapisie melodii;
- 7) rozpoznaje metrum dwudzielne i trójdzielne o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary;
- 8) stosuje podstawowe oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne i agogiczne;
- 9) zapisuje i analizuje dyktanda rytmiczne i melodyczno-rytmiczne w formie: „uzupełnianek” i „układanek”;
- 10) zna nazwy oraz sposoby gry na instrumentach orffowskich;
- 11) stosuje graficzny obraz wartości, grup rytmicznych oraz pauz, kojarzy go z wyobrażeniem słuchowym;
- 12) kojarzy wysokość dźwięku z położeniem na pięciolinii oraz z jego nazwami.

SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej. Rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu i potrafi wykorzystać w grze jego możliwości techniczno-wyrazowe.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych, uczestnicząc w koncertach szkolnych i poza placówką. Jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty oraz słucha muzyki z nagrań;
- 2) rozwija zainteresowanie kulturą;
- 3) zna podstawową literaturę przeznaczoną na saksofon;
- 4) zna w stopniu podstawowym historię i budowę swojego instrumentu;
- 5) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności w grupie;
- 7) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 8) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
- 4) prawidłowo posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
- 5) prawidłowo podpira, kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non-legato;
- 8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 10) prawidłowo odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 11) samodzielnie stroi instrument oraz dba o właściwą intonację;
- 12) osiągnął podstawowy stopień biegłości palcowej;
- 13) zna zasady notacji muzycznej;
- 14) dba o estetykę wykonania, jest wrażliwy na jakość dźwięku;
- 15) zna sposoby stosowania wibracji na instrumencie.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości, tekst nutowy, uwzględnia oznaczenia metryczne, dynamiczne i agogiczne;
- 2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy na instrumencie, koryguje własne błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) koncentruje się przed występem i podczas gry przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie;
- 6) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia w szkole muzycznej I stopnia w kształtowaniu swojej osobowości.

SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań. Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie podstaw teoretycznych w zakresie gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobycie wiedzy dotyczącej budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija muzyczne zainteresowania poprzez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z nagrań, poznaje wybrane pozycje z literatury wiolinistycznej;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
- 3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);
- 4) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 5) przestrzega zasad dobrego wychowania.

2. Poznanie teoretycznych podstaw w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) dysponuje podstawowym zasobem terminów i pojęć niezbędnych do odczytania zapisu muzycznego;
- 2) zna podstawową notację właściwą dla skrzypiec: oznaczenie strun, palcowanie, kierunki prowadzenia smyczka;
- 3) zna i stosuje podstawowe oznaczenia wykonawcze w zakresie agogiki, dynamiki i artykulacji;
- 4) wykazuje się podstawową wiedzą dotyczącą budowy skrzypiec i smyczka, umie nazwać ich poszczególne części;
- 5) korzysta ze źródeł i pomocy naukowych, takich jak: metronom, słowniczek muzyczny, encyklopedie, Internet.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) wykazuje umiejętność prawidłowego ułożenia prawej i lewej ręki oraz prawidłowego wydobywania dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
- 3) samodzielnie stroi instrument, dba o jego czystość i należyty stan techniczny;
- 4) stosuje właściwy podział smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
- 5) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: detachè, martelè, portato, legato, staccato i pizzicato prawą i lewą ręką;
- 6) prawidłowo realizuje proste dwudźwięki i akordy;
- 7) posługuje się techniką przygotowawczą;
- 8) gra w pozycjach – od pierwszej do piątej;
- 9) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży; potrafi je rozpoznać i wykonać;
- 10) opanował wibrację w stopniu pozwalającym na swobodne jej stosowanie;
- 11) realizuje przebieg muzyczny z dbałością o jakość dźwięku, intonację i rytm;
- 12) posiada umiejętność wykonania trylu, mordentu, prostych ozdobników, flażoletów naturalnych oraz prostych flażoletów sztucznych;
- 13) stosuje w grze frazowanie;
- 14) transponuje proste tematy muzyczne, wykonując je od podanego dźwięku;
- 15) gra ze słuchu proste przebiegi melodyczne;
- 16) poprawnie odczytuje *a vista* prosty utwór w wolnym tempie.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) samodzielnie realizuje opracowany z pedagogiem plan pracy nad utworem;
- 2) zna i stosuje metody efektywnego ćwiczenia;
- 3) posiada umiejętność świadomego i systematycznego ćwiczenia oraz korygowania błędów;

- 4) rozwiązuje problemy m.in. poprzez realizowanie wskazówek nauczyciela;
- 5) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
- 6) kontroluje na bieżąco jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zdobywa praktykę estradową poprzez udział w koncertach, audycjach i popisach – solowych i kameralnych;
- 2) koncentruje się przed występem i podczas gry przed publicznością;
- 3) zna i stosuje różne techniki zapamiętywania utworów;
- 4) realizuje na estradzie założenia muzyczno-wykonawcze: stosuje właściwą artykulację i dynamikę, dba o estetykę i jakość dźwięku, a także o ogólny wyraz artystyczny;
- 5) współpracuje z pianistą-akompaniatorem oraz kolegami w zespole kameralnym.

WIOLONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań. Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia, niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz właściwego posługiwania się aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętność koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły, biorąc udział w koncertach oraz audycjach szkolnych;
- 2) orientuje się w zasadach obowiązujących w świecie muzycznym, zarówno jako uczestnik czynny, jak i bierny;
- 3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, muzyka ludowa, muzyka rozrywkowa, jazz);
- 4) na podstawie swoich doświadczeń z muzyką, określa własne potrzeby i oczekiwania odnośnie do realizowanego repertuaru;
- 5) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 6) wykazuje naturalną potrzebę ekspresji i kreatywności artystycznej.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna system notacji muzycznej w zakresie klucza basowego, wiolinowego i tenorowego;
- 2) zna i stosuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne, umożliwiające poprawne odczytanie i realizację tekstu muzycznego;
- 3) zna podstawowe środki wyrazu muzycznego (agogika, dynamika, artykulacja, barwa, wibracja);
- 4) zna zasady poprawnego wydobywania i kształtowania dźwięku;
- 5) dba i stosuje poprawną intonację w grze;
- 6) wykazuje się podstawową wiedzą na temat budowy instrumentu, umie nazwać jego poszczególne części jak i ich funkcję.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) określa poprawność nastrojenia instrumentu i podejmuje próby samodzielnego strojenia;
- 3) jest wrażliwy na jakość wydobywanego dźwięku, potrafi go kreować;
- 4) prawidłowo układa prawą i lewą rękę oraz wydobywa dźwięk przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
- 5) sprawnie porusza się w pozycjach szybkowych, stosując prawidłowe zmiany pozycji;
- 6) wykazuje się podstawową techniką gry, stosuje właściwy podział smyczka i operuje podstawowymi sposobami artykulacji (détaché, legato, portato, martelé, staccato);
- 7) posługuje się techniką przygotowawczą;
- 8) prawidłowo realizuje zapis muzyczny pod względem metryki, agogiki i dynamiki;
- 9) poznaje budowę gam majorowych i minorowych oraz pasaży; uczy się je rozpoznawać i wykonywać;
- 10) prawidłowo realizuje proste dwudźwięki i akordy;
- 11) dba o czystość intonacji;
- 12) prawidłowo odtwarza głosem linię melodyczną;
- 13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
- 14) używa vibracji jako środka wyrazu muzycznego;
- 15) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i potrafi zastosować je w praktyce;
- 16) poprawnie odczytuje *a vista* prosty utwór w wolnym tempie;
- 17) gra ze słuchu proste tematy melodyczne.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) dba o swój warsztat pracy (dobór krzesła i jego wysokości, ustawienie pulpitu, oświetlenie) i jego estetykę;
- 2) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie w harmonogramie dnia;
- 3) samodzielnie koryguje błędy dotyczące aparatu gry, tekstu, intonacji i artykulacji;
- 4) dostosowuje sposób ćwiczenia do zaistniałego problemu;
- 5) ocenia efekty własnej pracy;
- 6) prezentuje umiejętność samodzielnego opracowania łatwego utworu w zakresie opanowanych dotychczas elementów techniki.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) koncentruje się przed występem i podczas koncertu;
- 2) wykazuje się umiejętnością gry w różnych formach muzykowania solowego i zespołowego;
- 3) w prezentacji estradowej wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję.

ZESPÓŁ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności muzykowania w zespole

Uczeń współpracuje z innymi członkami grupy w osiąganiu celu artystycznego.

2. Rozwijanie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej

Uczeń wyraża muzykę, stosując różne środki ekspresji.

3. Utrwalanie i rozszerzanie wiedzy ogólnomuzycznej

Poprzez działania praktyczne uczeń stosuje i utrwała poznane wiadomości.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności muzykowania w zespole

Uczeń:

- 1) realizuje różne formy aktywności muzycznej (do wyboru: śpiew, taniec, gra na instrumentach, działania teatralne);
- 2) angażuje się w przygotowanie wydarzeń artystycznych;
- 3) współpracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań;
- 4) docenia wartość współpracy z koleżankami i kolegami.

2. Rozwijanie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej

Uczeń:

- 1) porusza się zgodnie z charakterem i nastrojem słuchanej muzyki;
- 2) wykonuje interpretacje ruchowe piosenek i utworów muzycznych;
- 3) wykonuje podstawowe kroki wybranych tańców ludowych, regionalnych, narodowych polskich oraz innych;
- 4) swobodnie improwizuje: ruchem, głosem, na instrumentach orffowskich do wybranych przykładów muzyki klasycznej i rozrywkowej;
- 5) śpiewa piosenki i inne utwory muzyczne;
- 6) wykonuje akompaniament do piosenek i utworów instrumentalnych;
- 7) wykonuje i improwizuje ilustracje muzyczne do przykładów z innych dziedzin sztuki (w tym tekstów z literatury dziecięcej, sztuk plastycznych);
- 8) wykazuje się dokładnością w realizacji zadań.

3. Utrwalanie i rozszerzanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) określa budowę formalną utworu muzycznego (AB, rondo);
- 2) słuchowo rozróżnia, wymienia nazwy tańców oraz ich charakterystyczne cechy;
- 3) utrwała wiadomości teoretyczne poznane na zajęciach rytmiki z kształceniem słuchu poprzez różne formy aktywności;
- 4) zapoznaje się z literaturą muzyczną, realizując między innymi interpretacje ruchowe utworów muzycznych.

ZESPÓŁ INSTRUMENTALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętność współdziałania oraz pracy w grupie;
- 2) jest odpowiedzialny za wykonywaną pracę;
- 3) kształci umiejętność gry w zespole o różnorodnym składzie.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności zdobyte na indywidualnych lekcjach gry na instrumencie, umie je wykorzystać w pracy w zespole. Wykazuje się kreatywnością w odczytaniu i wykonaniu utworu.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń bierze aktywny udział w audycjach, koncertach indywidualnych i zespołowych, rozwija swoją wrażliwość muzyczną i estetyczną. Rozwija swoje zainteresowania muzyczne i pasję do muzykowania zespołowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
- 2) motywuje innych członków grupy do współdziałania w zespole;
- 3) dostraja swój instrument pod kierunkiem nauczyciela do gry w zespole;
- 4) jest uwrażliwiony na zmiany intonacji;
- 5) wykazuje dbałość o elementy metrytmiczne podczas pracy w zespole;
- 6) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy i wytrwały oraz koleżeński w grupie;
- 7) potrafi samodzielnie przygotować swój warsztat pracy do zajęć;
- 8) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 9) dostrzega i koryguje błędy popełniane w grze zespołowej.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) zna notację muzyczną, w szczególności: podział wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne;
- 2) wykazuje umiejętność gry z nut oraz orientację we współzależności głosów w utworach;
- 3) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista łatwe utwory muzyczne o prostej fakturze, zagrane w wolnym tempie;
- 4) posługuje się prawidłową postawą podczas gry;
- 5) w sposób prawidłowy posługuje się techniką gry na swoim instrumencie;
- 6) wykazuje dbałość o barwę i jakość dźwięku podczas gry;
- 7) wykorzystuje w grze charakterystyczne dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:

- 1) wykonuje program przygotowany w ramach zespołu;
- 2) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
- 3) dba o swój wizerunek sceniczny oraz estetykę zespołu;
- 4) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanego utworu;
- 5) wykorzystuje do prezentacji muzycznej technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela